

Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide KOV EP lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmile täiendaval avalikustamisel esitatud ettepanekute seisukohtade koondtabel

Sisukord

1. Elering AS	2
2. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	3
3. Muinsuskaitseamet.....	8
4. Muinsuskaitseamet.....	8
5. AS Eesti Raudtee	9
6. Eesti Geoloogiateenistus	10
7. Keskkonnaamet	12
8. Kaitseministeerium	12
9. Riigimetsa Majandamise Keskus.....	13
10. Terviseamet	13
11. Elering AS	14
12. TR Õigusteenused OÜ	15
13. Erasisik A. N.	16

1. Elering AS

Kirja nr ja kuupäev: 13.11.2024 nr 6-1/33-39

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Pöördume Lüganuse vallavalitsusepoole seoses Teie 14.10.2024 kirjaga nr 6-1/33-36, millega edastasite seisukohad Elering AS-i (edaspidi Elering) 24.09.2024 vastuskirjale nr 11-4/2024/633-2 Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide asukoha eelvaliku osas. Olete asunud seisukohale, et planeeringus ei arvestata Eleringi poolt esitatud ettepanekuga elektrituuliku ja Eleringi elektri-ning gaasitaristu nõutavate vahekauguste osas, kuivõrd Eleringi viidatud standard ja dokument on soovitusliku iseloomuga. Juhime siinkohal veelkord tähelepanu asjaolule, et tulenevalt seadme ohutuse seadusest (SeOS) peab Elering seadme, s.o antud juhul elektripaigaldise ja gaasitorustiku kasutamisel tagama inimese elu ja tervise, asja ning keskkonna ohutuse ning ohutusetagamiseks rakendama vajalikke abinõusid ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks, tõrjumiseks ja kõrvaldamiseks ning õnnetusjuhtumi korral negatiivsete tagajärgede vähendamiseks (SeOS § 4 lg 1). Juhul, kui õigusaktis ei ole sätestatud täpseid nõudeid rakendatava abinõu kohta, hinnatakse abinõu sobivust hea inseneritava kohaselt ja eeldatakse, et abinõu vastab heale inseneritavale, kui seda soovitatakse Eesti, Euroopa või rahvusvahelises standardis (SeOS § 4 lg 2). Standardite puudumise korral hinnatakse abinõu sobivust toote nõuetele vastavuse seaduse § 6 lõikes 3 sätestatud kriteeriumide kohaselt (SeOS § 4 lg 2). Elering järgib oma seisukoha kujundamisel konkreetse tööstusharu toote ohutuse hea tava reegleid, teaduse ja tehnika hetkeseisu ning tarbijate põhjendatud ootusi ohutuse suhtes kooskõlas TNVS § 4 lg-ga 3. Elering on seisukohal, et kui Lüganuse vald siiski soovib kaaluda ohualasse elektrituulikute kavandamist, peab see põhinema laiaulatuslikul riskianalüüsil, mille raames on kaardistatud ja hinnatud kõiki võimalikke ohte olemasolevale Eleringi taristule ja ohtuderealiseerumisel võimalikke tagajärgi inimestele, loomadele, keskkonnale ja varale. Riskianalüüsile tuginedes peab ohualasse elektrituulikute kavandamisel kasutusele võtma meetmed, mis välistavad ohu realiseerumise või minimeerivad võimalikkuse. Riskianalüüsi läbiviimisel peab lähtuma heast inseneri tavast ja see tuleb läbi viia kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud parima praktikaga. Riskianalüüsi koostaja peab olema eelnevalt kooskõlastatud Eleringiga ja riskianalüüsi läbiviimiseks on vajalik teiste spetsialistide kõrval kindlasti kaasata gaasi-ja elektri valdkonnaspetsialistid Eleringist. Seejuures ei võta Elering endale kohustusi riskianalüüsist tulenevate meetmete teostamiseks ja kõik kulud jäävad planeeringust huvitatud isikute kanda. Tuginedes ülaltoodule ja lähtudes asjaolust, et planeeritav tegevus puudutab Eleringi õigusi ja huve on Elering seisukohal, et Lüganuse vallal tuleb arvestada nõutavaid vahekaugusi olemasoleva elektri-ning gaasitaristu ja	Arvesse võetud.

kavandatavate elektrituulikute vahel. Kui nõutavate vahekaugustega ei arvestata, tuleb koostada vastavasisuline riskianalüüs käesolevas kirjas kirjeldatud nõudeid arvestades ning võtta see edasise planeeringulahenduse väljatöötamisel aluseks.

2. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Kirja nr ja kuupäev: 18.11.2024 nr 6-1/33-40

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
1. Dokumendi sissejuhatavas osas on selgitatud, et käesolev KOV EP koostatakse põhimõttel, mis võimaldab kohalikul omavalitsusel (KOV) eriplaneeringu koostamisel loobuda detailse lahenduse koostamisest (PlanS § 95¹). PlanS § 95¹ lõike 1 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse üksus tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamisel loobuda detailse lahenduse koostamisest ja kehtestada planeeringu asukoha eelvaliku otsuse alusel, kui puuduvad välistavad tegurid tuulepargi edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega ning asukoha eelvaliku otsuses on toodud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused. PlanS § 95¹ lisamise ettepanek seadusesse tehti elektrituruseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (696 SE) menetluse käigus. 696 SE teise lugemise muudatusettepanekute loetelu juurde lisatud selgituste kohaselt peab KOV eriplaneeringu asukoha eelvaliku raames koostatud KSHs andma planeeringu koostamise korraldajale infot, mille põhjal saab tal kujuneda veendumus, et planeeringus tuuleenergia tootmiseks määratud alad sobivad selleks põhimõtteliselt, samuti et paremad alternatiivid selleks puuduvad. Seega peab 696 SE selgituste järgi asukoha eelvalik olema teostatud sellises täpsusastmes ja viidud läbi kõik vajalikud uuringud, et KSH jm asjakohaste mõjude hindamise tulemusel on veendumus, et leitud on tuulepargile sobilik asukoht ja võimalik on väljastada projekteerimistingimuste aluseks olevad tingimused. KOV eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuses määratavad projekteerimistingimuste aluseks olevad tingimused peavad nimetatud seletuskirja kohaselt olema piisavad, et määrata projekteerimistingimuste menetluses ehitiste täpne asukoht, samuti ehitusseadustiku (EhS) § 26 lõikes 4 toodud muud tingimused. Selle tagamiseks tuleb määrata asukoha eelvaliku otsuses kavandatava tuulepargi, samuti selle teenindamiseks ning kasutamiseks vajalike ehitiste põhimõtteline asukoht ja paiknemine alal ning ehitise üldised ehituslikud tingimused, vajadusel ehitist iseloomustavad või muud asjakohased ning kavandatavat ehitustegevust täpsustavad andmed nagu nt kasutamise otstarve, ehitisealune pind ja ehitise maksimaalsed lubatavad parameetrid (nt pikkus, kõrgus, laius, vajadusel sügavus). Asjakohasel juhul tuua välja üldised tingimused alal kavandatavate tehnovõrkude, haljas-	Teadmiseks võetud.

tuse, liikluskorralduse ja juurdepääsude või muu taolise rajamise kohta. Vajadusel tuleb asukoha eelvaliku otsusele lisada ka nt ehitiste eskiis ning asendiskeem. Kõik eelnev omab tähtsust ka ehitisest tulenevate mõjude hindamisel, isikute kaasamiseks ning planeeringulahenduse elluviidavuse tagamiseks. Tuginedes muuhulgas 696 SE teise lugemise muudatusettepanekute seletuskirjas toodud selgitustele ning EhS § 26 lõikes 4 nimetatud tingimustele oleme seisukohal, et PlanS § 95¹ rakendamisel peavad asukoha eelvaliku menetluses tehtud uuringud ja KSH aruanne olema piisavalt täpsed, et oleks võimalik anda tingimused projekteerimistingimuste väljastamiseks (andmaks vastust mitu tuulikut on võimalik alale maksimaalselt rajada, mis on nende eeldatavad asukohad ning üldised ehituslikud tingimused) ning millised on tegevusega kaasnevad eeldatavad keskkonnamõjud. Juhul kui KOV eriplaneeringu asukoha eelvalikut soovitakse viia läbi täpsusastmes, mis annab KOV-le võimaluse kaaluda planeeringu kehtestamist asukoha eelvaliku etapi alusel, palume planeeringu detailsuse ning KSH aruande koostamisel silmas pidada eelnevalt väljatoodud selgitusi.	
2. Dokumendi peatükis 2.2.1 „Tuulikute asukoha eelvalik ja selle kriteeriumid” on kirjas, et asukoha eelvaliku käigus teostatakse ruumianalüüs, kus kasutatakse tuulikutele sobivate asukohtade leidmiseks välistamise meetodit. Analüüsi käigus arvestatakse järgmiste välistavate teguritega, mis on nähtavad tabelis 2-1. Tabelis 2-1 on toodud tuulikute asukohavalikul rakenduvate tegurite puhvrid. Näiteks on olemasolevate elu- ja ühiskondlike hoonete (ETAK-i alusel) puhvriks märgitud 750 m hoone välisseinast. Kokkuleppel elu- ja/või ühiskondlike hoonete omanikega välistav ala hoonest kuni 500 m, kui on tagatud välisõhus leviva müra normtasemed (Keskkonnaministri määrus 16.12.2016 nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid”). Eriplaneeringu käigus täpsustatakse hoonete kasutusotstarvet. Märgime, et koostamisel olevas Lüganuse valla üldplaneeringus on toodud tuuleparkide rajamist välistavad kriteeriumid, kus on märgitud, et olemasolevad elu- ja ühiskondlikud hooned (ETAK-i alusel) koos välistava alaga peavad olema hoonest 1000 m kaugusel, kokkuleppel elu- ja/või ühiskondlike hoonete omanikega võib välistav ala olla hoonest 750 m. Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud, et aladel, mis jäävad välja üldplaneeringuga määratud põhimõtteliselt sobivatest aladest, on võimalik tuuleparkide kavandamiseks algatada eriplaneering, mille tulemusena võib ette näha seletuskirja peatükis 6.5.8.1 sätestatuga võrreldes erinevaid tuulikute rajamise tingimusi ning kriteeriume. Arvestades asjaolu, et antud eriplaneeringu alad kattuvad osaliselt koostamisel olevas üldplaneeringus määratud põhimõtteliselt tuulparkide arendamiseks sobivate aladega, siis tuleb tagada, et planeeringud oleksid omavahel kooskõlas.	Oleme teadlikud, et eriplaneeringus on tuulikute asukoha eelvalikul kasutatud koostatava Lüganuse valla üldplaneeringuga võrreldes teistsuguseid kriteeriume. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 6.5.8.1. on ka välja toodud, et eriplaneeringu käigus on see võimalik. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu menetlus on ette nähtud olulise ruumilise mõjuga ehitise asukohavalikuks juhul, kui seda ei ole üldplaneeringuga tehtud. Samuti on KOV EP menetlus laiapõhjaline ja kaasav, samamoodi nagu seda on üldplaneeringu oma. Lisaks on eriplaneeringu puhul käsitus täpsem, viiakse läbi konkreetset alusuuringud ja analüüsitakse detailselt piirkondlikke eripärasid. Seetõttu on loogiline, et eriplaneeringu käigus võidakse vastavalt vajadusele sätestada teisi asukohavalikukriteeriume võrreldes üldplaneeringuga. Ouline on, et puuduks vastuolu õigusaktidega. Tuulikute puhvrid eluhoonetest ei ole õigusaktiga sätestatud, mistõttu vastuolu puudub. Samuti võib üldplaneeringut ja eriplaneeringut lugeda kooskõlas olevaks, kuna üldplaneering ei välista ei tuulikute kavandamist väljaspoole üldplaneeringuga määratud põhimõttelisi alasid, vaid annab selleks selgesõnaliselt võimaluse.
3. Palume dokumendis selgitada, millele tuginedes on määratud tuulikute asukohavalikul puhvriks olemasolevate elu- ja ühiskondlike hoonete välisseinast 750 m ning kokkuleppel hoonete omanikega kuni 500 m.	Puhvri ulatuse määramine tugineb a) asjaolule, et õigusaktides vastavad puhvrid puuduvad, mistõttu on see

	igas planeeringus sisustatav kaalutlus; b) määratud puhvritega on võimalik tagada oluliste häiringute leevendamine; c) vastavad puhvrid on Eesti praktikas juba kasutusel (nt naabervalla Viru-Nigula koostatavas üldplaneeringus); d) puhvrid võimaldavad õiguspäraselt analüüsida kõiki potentsiaalseid positsioone arvestades aina karmimate erinevate ametkondade ja trassivaldajate poolt seatavate piirangutega.
4. Peatükis 2.4 „Koostöö ja kaasamine“ tabelis 2-3 „Kaasatavad osapooled“ on nimetatud ametid ja riigiasutused, kohalikud omavalitsused, tehnovõrkude ja -rajatiste valdajad jt, keda eriplaneeringu ja KSH protsessi kaasatakse. Selgitame, et koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määrusega nr 133. Planeerimisseaduses sätestatud põhimõtte kohaselt annavad koostöötegitjad eriplaneeringule kooskõlastuse, mis kohalikule omavalitsusele on planeeringu koostamisel siduv. Kaasatavad isikud avaldavad planeeringulahenduse kohta arvamust. Eriplaneeringu ja KSH menetlemise üheselt mõistetavuse huvides palume nimetada koostöötegitjad ja kaasatavad eraldi. 4.1. Märkime, et Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on riigivara valitsejana ka kaasatav. 4.2. Maa-amet on maaomanikuna kaasatav ja kui planeeringualale jäävad maardlad, siis kooskõlastaja. 4.3. Palume Päästeameti Ida päästekeskuse asemel märkida koostöö tegijaks Päästeamet. Palume tabelit 2-3 täiendada ning märkida kaasatavatena Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (riiklike sidesüsteemide toimimise eest vastutajad), piirkonnas teadaolevad mobiilside ja sideteenuste pakkujad (Elisa Eesti AS, Tele2 Eesti AS, Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutus jt), Irben OÜ ning VKG Wind OÜ (tuuleenergia arendajad). 4.5 Palume planeeringu edasise koostamise käigus kaasata ka piirkonna, sh naaberomavalitsuste tuuleenergia arendajad.	Arvesse võetud.
5. Dokumendi peatükis 2.5 on toodud seosed asjakohaste arengu- ja planeerimisdokumentidega. 5.1. Vabariigi Valitsus algatas 23.03.2022 korraldusega nr 97 Riigitee 1 Haljala ja Kukruse vahelise teelõigu 2+2 ristlõikega maantee riigi eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise. Tulenevalt eelnevast palume täiendada peatükki 2.5 lisades sinna Haljala-Kukruse teelõigu riigi eriplaneeringu. Ühtlasi palume KOV EP koostamisel riigi eriplaneeringuga arvestada. 5.2. Vabariigi Valitsus algatas 15.02.2024 korraldusega nr 40 Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise, mis hõlmab ka Lügänu valla territooriumi. Tulenevalt eelnevast palume täiendada peatükki 2.5 ning KOV EP koostamisel riigi eriplaneeringuga arvestada.	Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.

5.3. Palume peatükis 2.5.3 „Regionaalsed strateegilised dokumendid ja detailplaneeringud” Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+ juures välja tuua lisaks tuuleenergeetika käsitlesele ka muud seosed maakonnaplaneeringuga. Juhime tähelepanu, et planeeringualad paiknevad osaliselt maakonnaplaneeringu kohase rohelise võrgustiku alal ning osaliselt väärtuslikul maastikul. Maakonnaplaneeringus on tingimus, et tuulegeneraatorite, mobiilsidemastide, vesiehitiste ja teiste maastikul domineerima jäävate objektide ehitamine on nendel aladel üldjuhul keelatud. Erandkorras ehitamise kavandamisel väärtuslikele maastikele tuleb igal konkreetsel juhul lähtuda maastikuanalüüsist.

Märgime, et Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+ on kehtiv dokument, mis kehtib terviklikult. See tähendab, et kõiki selles sätestatud tingimusi, mitte ainult taastuvenergeetika üldisi tingimusi, tuleb arvesse võtta. Kui eriplaneeringu koostamisel selgub, et mõne maakonnaplaneeringu tingimusega ei ole võimalik, või muutunud olusid arvestades vms põhjusel otstarbekas arvestada, siis on põhjendatud juhul võimalik teha ettepanek maakonnaplaneeringu muutmiseks. Valdakonna eest vastutav minister võib põhjendatud juhul anda nõusoleku maakonnaplaneeringu muutmiseks (PlanS § 95 lg 8¹).

5.4. Dokumendi leheküljel 17 alt teises lõigus on kirjas, et *haldusreformi järgset Lügane valla territooriumi hõlmava üldplaneeringu (ÜP) koostamise protsess on läbinud eelnõu avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu etapi ning jõudnud heakskiitmise faasi. Sõna eelnõu on ilmselt ekslikult sisse sattunud*. Palume teksti korrigeerida.

Samuti palume tuua välja seosed koostamisel oleva üldplaneeringuga. Antud juhul on peatükis käsitletud vaid seoseid ÜP-s planeeritud põhimõtteliste tuuleparkide kavandamiseks sobivate aladega.

5.5. Joonise 2-6 allkirjas on ekslikult märgitud VKG Wind tuulepargi KOV EP. Märgime, et kõnealusel joonisel on näidatud käesoleva KOV EP planeeringuala paiknemine VKG Wind tuulepargi detailplaneeringu ala suhtes. Palume joonise allkirja korrigeerida.

5.6. Palume peatükki lisada info ka koostamisel oleva Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lügane valla eriplaneeringu kohta, mille planeeringuala paikneb EP ala 3 kõrval.

5.7. Juhime tähelepanu, et PlanS § 122 lõike 2 kohaselt peatub kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kehtestamisega kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga hõlmatud planeeringualal varem kehtestatud kohaliku omavalitsuse eriplaneering ja detailplaneering või nende osa. Peatunud kehtivusega pla-

neeringutega hõlmatud alal asendab kohaliku omavalitsuse eriplaneering peatunud kehtivusega planeeringuid. Palume hoolsalt silmas pidada erinevate planeeringualade kattuvusi edasiste menetluste käigus.	
6. Dokumendi seletuskirja peatükis 3.6.2 „Kumulatiivne mõju” on välja toodud tabelites Lüganuse valla olemasolevad tuulepargid ning Lüganuse vallas planeeritavad tuulepargid. Palume peatükis kajastada ka teised asjakohased planeeringud (nt Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneering, Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering).	Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.
7. Kuna eriplaneeringu näol on tegemist olulise ruumilise mõjuga ehitiste planeerimisega, siis palume planeeringute koostamisel järgida soovitusi, mis on leitud veebilehel.	Arvesse võetud.
8. PlanS § 99 lõigete 1 ja 2 kohaselt koostatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneering koostöös valitsusasutustega (sh ministeeriumidega), kelle valitsemisalas olevaid küsimusi planeering käsitleb. Koostamisse kaasatakse ka isikud ja asutused, kelle õiguseid või huve võib planeering puudutada. Palume KOV-il arvestada, et maismaa tuuleparkide planeeringu puhul tuleb lisaks tuulepargile arvestada ka elektriühenduse ja teede paiknemist ning seda, et keskkonnatasude seaduse § 553 lõike 2 järgi ulatub tuuliku mõju kuni 250 m kõrguse tuuliku puhul kuni 2 km kauguseni ning 250 m kõrguse ja üle 250 m kõrguse tuuliku puhul kuni 3 km kauguseni tuuliku torni keskpunktist. Seega tuleb planeeringu menetlusse kaasata isikud vastavalt kuni 2 km või kuni 3 km kauguseni.	Täname tähelepanu juhtimise eest. Märkime, et lähteseisukohtade ja KSH programmis kaasatakse planeeringuala maa-omanikud (kirja teel), tuulikute mõjualas olevad isikud (KeTS § 55 ³ lg 2) kaasatakse menetlusse etapis, kui teada on võimalikud tuulikupositsioonid. Oleme seisukohal, et PlanS-i tõlgendades ei ole võimalik järeldada seda, et KOV EP menetluses tuleks LS ja KSH programmi avalikustamisel kaasata keskkonnatasude seaduse (KeTS) § 55 ³ lg 2 kontekstis tuulikupositsioonide mõjualas olevaid isikuid. Vastupidine tõlgendus oleks vastuolus PlanS § 6 p-s 12 antud lähteseisukohtade definitsiooniga, millest ei tulene ehitise täpse asukoha kindlaksmääramist, ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi enda suunistega nt Valga valla KOV EP menetluses (vt manuses p 1): „Kuna kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu esimese etapi eesmärgiks on ehitisele sobivaima asukoha leidmine (PlanS § 95 lg 7) ja arvestades eeltoodud LS definitsiooni, siis potentsiaalselt sobivate asukohtade määramine juba lähteseisukohtades, ei ole PlanS-ga kooskõlas.“
Palume hoida Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ruumilise planeerimise osakonda (alates 01.01.2025 Maa-ja Ruumiametit) kursis eriplaneeringu ja KSH aruande menetlusega ning teavitada kõikidest avalikest aruteludest ning esitada eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH esimese etapi aruanne arvamuse avaldamiseks.	Arvesse võetud.

3. Muinsuskaitseamet

Kirja nr ja kuupäev: 27.11.2024 nr 6-1/33-41

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Eriplaneeringu aladel 1 ja 2a ei ole puutumust mälestiste ega arheoloogiatundlike aladega. Eriplaneeringu alal 2b asuvad arheoloogiamälestised kultusekivid (reg-nr 9146-9150) ning selle loodekülgel on puutumus arheoloogiatundliku alaga. Eelnevale tuginedes tuleb lähtuvalt Muinsuskaitseseadusest (MuKS § 31 lg 3) eriplaneeringu arheoloogiatundlike aladega kattuvuse ulatuses projekteerimise faasis läbi viia arheoloogiline uuring (meetod: maastikuseire koos detektoriuuringu ning vajadusel prooviaukude kaevamisega). Eeluuringu tulemusel on võimalik kujundada ülevaade sellest, kas ja millises ulatuses on planeeringu alal arheoloogiline kultuurkiht säilinud. Lisaks hinnata edasiste uuringute vajadust, mahtu, meetodikat ja maksumust ning seda, kuhu oleks mõistlik planeeringuga seotud rajatised planeerida, et kahju muististele oleks minimaalne. Kaevetöödel aladel, kus eeluuringu tulemustel leidub või võib leiduda arheoloogiline kultuurkiht ning kuhu on siiski planeeritud rajatised, tuleb planeeringu elluviimisel tagada arheoloogiline uuring (meetodiks arheoloogiline jälgimine, in situ kultuurkihi ilmnemisel arheoloogiline kaevamine). Nimetatud uuringute kulu ei kuulu hüvitamisele käesoleva seaduse § 48 lg 2 alusel. Tuulikute planeerimisel tuleb need kavandada kaitsealustest kultusekividest ning nende kaitsevöönditest võimalikult eemale, soovitatavalt kaitsevööndist välja. Tuuliku ja selle hooldusala aiaga piiramisel jätta kultusekivi piiratud alast välja ning tagada vaba ligipääs kividele ka edaspidi.	Arvesse võetud.

4. Muinsuskaitseamet

Kirja nr ja kuupäev: 03.01.2025 nr 6-1/33-45

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Meie 27.11.2024. aastal saadetud kirjas nr 5.1-17.5/903-3 juhtisime tähelepanu, et eriplaneeringu alal 2b asuvad arheoloogiamälestised kultusekivid (reg-nr 9146-9150) ning selle loodekülgel on puutumus arheoloogiatundliku alaga. Palume planeeringu KMSH programmi lisada, et eriplaneeringu ala 2b loodekülgel on puutumus arheoloogiatundliku alaga.	Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.

5. AS Eesti Raudtee

Kirja nr ja kuupäev: 13.01.2025 nr 6-1/33-46

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Oleme tutvunud eriplaneeringu materjalidega ning märgime alljärgnevat: Tuulegeneraatorite täpsete asukohtade kavandamisel tuleb planeeringu koostamise protsessis hinnata tuulegeneraatoritest elektrivõrku tootva energiaga kaasnevate häirivate sageduste mõju nii raudtee raadiosidele, kui ehitatava raudtee kontaktvõrgu elektrivarustusele. Hindamise koostamisel arvestada Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu (ITU) ITU-R soovitusetega, Rahvusvahelise Elektrotehnika Komisjoni (IEC) standardiga IEC 61400-11 ning järgnevate Euroopa Liidu direktiivide ja standarditega: Elektromagnetilise ühilduvuse direktiiv (EMC), Euroopa Liidu EMC direktiiv (2014/30/EL) EN 55011, Rahvusvahelise Elektrotehnika Komisjoni (IEC) IEC 62236 seeria (EMC raudtee rakendustes) ning Euroopa Liidu standardi EN 50121 seeriaga. Mõjude hindamise tulemusest peab selguma, kas on vaja rakendada piiranguid tuulikute täpsema asukoha valikul ja/või milliseid leevendusmeetmeid peab rakendama, et tuulikute paigutus ei tooks kaasa negatiivseid mõjusid raudteefrastruktuuri majandamisel. Palume koostatud materjalid esitada aktsiaseltsile Eesti Raudtee edasiseks koostööks.	Eesti Raudtee AS-iga on toimunud täpsustav kirjavahetus. 1) Lähedusse kavandatav tuuleelektrijaam ei saa omada AS Eesti Raudtee kontaktvõrgu elektrivarustusele negatiivset mõju. Elektri põhivõrku ühendatav elektrijaam peab igas olukorras vastama kõikidele võrguoperaatori poolt seatud tingimustele, mistõttu tagatakse toodetud elektri kõigi parameetrite pidev kvaliteet. Tarbijani jõudva elektrienergia kvaliteedi eest vastutavad omakorda süsteemihaldur ning võrguettevõtja. Seega ei ole põhjust oletada läheduses asuvate elektritarbijate elektrivarustusele negatiivset mõju just lähedal asuva tuuleelektrijaama tõttu. Sellel põhjendusel loobutakse eraldi hinnangu koostamisest. 2) Kõnealuse eriplaneeringu alale ja selle lähedusse jäävate sidemastide operaatorite tagasiside kohaselt tekib leviala „vari“ juhul, kui planeeritav tuulepark jääb lähedal asuva sidemasti ning vastuvõtja vahele ning kaugemal asuv sidemast ei ole võimeline seda kompenseerima. Olemasolevate ja planeeritavate tuulikute suhtes mitmekesiselt paiknevate sidemastide omanikud ettekirjutusi ega piiranguid eriplaneeringu aladel 1, 2a ja 2b ette pole näinud. Võttes arvesse, et raudtee raadioside vajalik leviku koridor järgib raudtee ida-lääne-suunalist lineaarset kulgemist ning lähim planeeritav tuulik asub olemasolevast raudtee trassist ligikaudu 1,5 km kaugusel põhja suunas, ei ole põhjust eeldada, et planeeritavad tuulikud võiksid AS Eesti Raudtee raadiosidet tuntavalt häirida. Sellel põhjendusel loobutakse eraldi hinnangu koostamisest.

6. Eesti Geoloogiateenistus

Kirja nr ja kuupäev: 13.01.2025 nr 6-1/33-47

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Maa-ameti 10.09.2024 kirjas nr 6-1/33-23 välja toodud märkused on endiselt ajakohased. Lisandunud on kõikide valikus olevate alade (alad 1, 2., 2.b ja 3) osaline kattuvus Lääne- ja Ida-Virumaa ehitusmaavarade üldgeoloogilise uurimistööga (loa omanik Eesti Geoloogiateenistus; loa nr YGUL/523069; luba kehtib 03.12.2024 – 03.12.2027). Kuid see ei sea piiranguid käesolevale planeeringule. Palume seda siiski kajastada planeeringu programmis. Küll aga märgime, et planeeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi viimane versioon3 (kuupäevaga 29.10.2024) sisaldab endiselt mõnes kohas aegunud informatsiooni Maa-ameti esimesest kirjast ning seda tuleks täiendada: Lk 50 viimases lõigus on sees lause „Ala nr 1 lääneosa kattub osaliselt Eesti põlevkivimaardla Uljaste uuringuvälja maardlaosa (maavarade registri registrikaart nr 31) põlevkivi aktiivse reservvaru 3. ja 8. plokkidega, Sonda (Uljaste II) liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 176) ehitusliiva passiivse reservvaru 1. plokiga, Kure turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 524) hästilagunenud turba aktiivne reservvaru 1. plokiga (registrikohase keskmise paksusega 2,9 m) ning Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Uljaste uuringuruumiga (taotleja OÜ Inseneribüroo STEIGER).“ Korrektne oleks järgmine lause: „Ala nr 1 lääneosa kattub osaliselt Eesti põlevkivimaardla Uljaste uuringuvälja maardlaosa (maavarade registri registrikaart nr 31) põlevkivi aktiivse reservvaru 3. ja 8. plokkidega, Sonda (Uljaste II) liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 176) ehitusliiva passiivse reservvaru 1. plokiga, Kure turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 524) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 1. plokiga, Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Uljaste uuringuruumiga (taotleja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING) ning Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri (loa taotleja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga. Eelnimetatud ala põhjaosa kattub osaliselt Aseri fosforiidimaardla juures kirjeldatud fosforiidi prognoosvaru 45. plokiga (prognoosvaru ei ole maardla).“	Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.

- Lk 51 on leitav lõik „Ala nr 1 asub osaliselt keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ lisas 2 (kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri) toodud nimekirjas kuuluvatel aladel. Kliimaminister on algatanud nimeetatud määruse muutmise, et kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirju vähendada.“ ei ole enam ajakohane, kuna Kliimaminister on muutnud määrust 27.12.2016 nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“. Muudatus jõustus 22.07.2024. Peale määruse muutmist ei asu osaliselt Kure turba- maardla alaga kattuv tuulepargi eriplaneeringu ala nr 1 enam kaevandamiseks sobival turbaalal.
- Lk 52 leitavat lõiku, mis käsitleb ala nr 2a, tuleks täiendada infoga, et ala kattub täielikult Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Suurkõrtsi III lubjakivikarjääri (loa taotleja AKTSIASELTS KIVILUKS) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga.

Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 99 lõike 1 kohaselt tehakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu eelvalik koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi kohaliku omavalitsuse eriplaneering käsitleb. PlanS § 105 lõike 1 kohaselt esitatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu koos keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandega kooskõlastamiseks PlanS § 99 lõikes 1 nimetatud asutustele.

Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 alusel kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering, üldplaneering, detailplaneering ja riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneering PlanS-s sätestatud korras Kliimaministeeriumi või kliimaministri volitusel riigiasutusega, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus.

Kliimaministri 14.12.2024 käskkirjaga nr 1-2/24/507 „Volitus Eesti Geoloogiateenistusele maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks loa andmiseks ja planeeringute kooskõlastamiseks“ on Eesti Geoloogiateenistusele antud volitus kooskõlastada planeeringuid, kui planeeritav maa-ala asub maavarade registris oleval maardlal või selle osal.

MaaPS § 14 lõike 2 alusel Kliimaministeerium või kliimaministri volitusel Kliimaministeeriumi valitsemisala riigiasutus, kelle ülesanne on geoloogiline kaardistamine ning geoloogilise teabe säilitamine ja kättesaadavuse tagamine, võib lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus:

- 1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda;

2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või 3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta, või tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmiseseadme ja seonduva taristu ehitamisega. Kuivõrd hetkel on tegu tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapi lähteseisukohtadega, mitte planeeringulahendusega, ei ole Eesti Geoloogiateenistuse, Kliimaministeeriumi ega kaevandamislubade omajate ja taotlejate seisukohti potentsiaalselt sobilike tuulepargi alade (eriplaneeringu alad 1, 2a, 2b ja 3) kohta küsinud. Palume eriplaneeringu koostamise käigus arvestada MaaPS-is sätestatud nõuetega, kui potentsiaalselt sobilikud tuulepargi alad asuvad maardlate aladel. Samuti tuleb arvestada ja enne tuuleparkide ehitamist on vajalik saada MaaPS kohane luba Eesti Geoloogiateenistusest maardlatele ehitamiseks.	
--	--

7. Keskkonnaamet

Kirja nr ja kuupäev: 22.01.2025 nr 6-1/33-48

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Keskkonnaamet esitas viimati 23.10.2024 kirjaga nr 6-5/24/9782-6 täpsustava seisukoha esmakordsel avalikul väljapanekul edastatud ettepanekute (19.09.2024 kiri nr 6-5/24/9782-4) ja nendega arvestamise kohta. Keskkonnaameti esitatud ettepanekute ja märkustega on piisaval määral arvestatud ning täiendavad ettepanekud käesoleval ajal puuduvad.	Teadmiseks võetud.

8. Kaitseministeerium

Kirja nr ja kuupäev: 06.02.2025 nr 6-1/33-49

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Varem avalikustatud LS ja KSH programmi kohta esitas KAM 25.09.2024 kirjaga nr 12-1/24/188-4 muu hulgas ettepaneku lisada LS ja KSH programmi dokumenti ühe strateegilise planeerimisdokumendina Vabariigi Valitsuse 15.02.2024 korraldusega nr 40 algatatud ja praegu koostamisel olev kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering (edas-	Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.

pidi REP). Lüganeuse Vallavalitsuse 14.10.2024 nr 6-1/33-36 kirjaga saadetud seisukohtade koondtabelis on Kaitseministeeriumi kirja kohta märgitud, et Kaitseministeerium vaatab oma seisukoha üle ja saadab täiendava kirja. Juhime tähelepanu, et täiendavalt arutati ning Kaitseministeerium esitas 20.10.2024 nr 12-1/24/188-5 kirjaga korrigeeritud seisukoha ainult kõrguspiirangute osas. Kaitseministeeriumi ettepanek kajastada LS ja KSH programmi dokumendis kaitsetööstuspargi REP-i jääb kehtima varasema kirja alusel. Praegu avalikustatud LS ja KSH programmi dokumendis koostamisel olevat kaitsetööstuspargi REP-i kajastatud ei ole. Palume Kaitseministeeriumi varem esitatud ettepanekuga arvestada ning kajastada LS ja KSH programmi dokumendi punktis 2.5.2 või 2.5.3 ühe strateegilise planeerimisdokumendina ka koostamisel olev kaitsetööstuspargi REP. Üks kaitsetööstuspargi REP alternatiivsetest aladest (PõhjaKiviõli ala) asub Lüganeuse vallas Põhja-Kiviõli põlevkivikarjäär (katastriüksus 75101:003:0112), Liignurme kaeveväli (katastriüksus 75101:003:0298) ja Liignurme (katastriüksus 75101:002:0066) kinnisasjadel. Juhul, kui REP tulemusel osutub kaitsetööstuspargi asukohana valituks eelnimetatud alternatiiv, siis on kindlasti vajalik teha tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamisel, sh tuulikute asukoha valikul koostööd Kaitseministeeriumiga, et vältida ohtu kavandata-vale kaitsetööstuspargile. Aktuaalne teave kaitsetööstuspargi REP koostamise menetluse kohta on kättesaadav siin: https://www.kaitseministeerium.ee/et/planeeringud/kaitsetoostuspark.	
---	--

9. Riigimetsa Majandamise Keskus

Kirja nr ja kuupäev: 10.02.2025 nr 6-1/33-50

Ettepaneku sisu	Lüganeuse vallavalitsuse seisukoht
Planeeringualasse jääb ka RMK halduses olevaid riigimaa kinnistuid. RMK soovib kooskõlastada planeeringu RMK halduses oleva riigimaa osas, siis kui on selgunud tuulikute täpsed asukohad ja nende teenindamiseks vajalike teede ning elektri- ja sideliinide paiknemine. Juhime tähelepanu, et kui tuulikuud kavandatakse RMK halduses olevale riigimaale, toimub seal ehitusõiguse andmine Metsaseaduses ja Riigivaraseaduses sätestatud korras.	Arvesse võetud.

10. Terviseamet

Kirja nr ja kuupäev: 10.02.2025 nr 6-1/33-51

Ettepaneku sisu	Lüganeuse vallavalitsuse seisukoht
Amet on tutvunud Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmiga ning märgib järgmist:	Arvesse võetud.

• Müra leviku modelleerimisel modelleerida ka madalsagedusliku müra levikut. • Soovitame hinnata tuulikute käitamisega kaasnevat infraheli. • Soovitame teostada tuulikute käivitumisjärgselt kontrollmõõtmisi, et võrrelda müra modelleerimise tulemusi tegeliku müratasemega maksimaalse võimsusega töötamise ajal.	
---	--

11. Elering AS

Kirja nr ja kuupäev: 11.02.2025 nr 6-1/33-52

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Täname, et olete arvestanud tuulikute nõutud kaugusega elektriliinidest. Gaasitaristu osas olete öelnud, et arvestate kaitsevööndiga edasises eriplaneeringu menetluses tuulikute planeerimisel. Palume ka gaasitaristu objektide puhul arvestada tingimusega, et vähim horisontaalne kaugus D kategooria gaasitorustiku ja tuuliku masti vahel on poolteise kordne (1,5 kordne) tuuliku masti kõrgus. Kui siiski soovite kaaluda ohualasse elektrituulikute kavandamist, peab see põhinema laiaulatuslikul riskianalüüsil, mille raames on kaardistatud ja hinnatud kõiki võimalikke ohte olemasolevale Eleringi taristule ja ohtude realiseerumisel võimalikke tagajärgi inimestele, loomadele, keskkonnale ja varale. Riskianalüüsile tuginedes peab ohualasse elektrituulikute kavandamisel kasutusele võtma meetmed, mis välistavad ohu realiseerumise või minimeerivad võimalikkuse. Riskianalüüsi läbiviimisel peab lähtuma heast inseneri tavast ja see tuleb läbi viia kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud parima praktikaga. Riskianalüüsi koostaja peab olema eelnevalt kooskõlastatud Eleringiga ja riskianalüüsi läbiviimisele on vajalik teiste spetsialistide kõrval kindlasti kaasata gaasi- ja elektri valdkonna spetsialistid Eleringist. Seejuures ei võta Elering endale kohustusi riskianalüüsist tulenevate meetmete teostamiseks ja kõik kulud jäävad planeeringust huvitatud isikute kanda.¹	Arvesse võetud.

¹ Tulenevalt seadme ohutuse seadusest (SeOS) peab Elering seadme, s.o antud juhul elektripaigaldise ja gaasitorustiku kasutamisel tagama inimese elu ja tervise, asja ning keskkonna ohutuse ning ohutuse tagamiseks rakendama vajalikke abinõusid ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks, tõrjumiseks ja kõrvaldamiseks ning õnnetusjuhtumi korral negatiivsete tagajärgede vähendamiseks (SeOS § 4 lg 1). Juhul, kui õigusaktis ei ole sätestatud täpseid nõudeid rakendatava abinõu kohta, hinnatakse abinõu sobivust hea inseneritava kohaselt ja eeldatakse, et abinõu vastab heale inseneritavale, kui seda soovitatakse Eesti, Euroopa või rahvusvahelises standardis (SeOS § 4 lg 2). Standardite puudumise korral hinnatakse abinõu sobivust toote nõuetele vastavuse seaduse § 6 lõikes 3 sätestatud kriteeriumite kohaselt (SeOS § 4 lg 2). Elering järgib oma seisukoha kujundamisel konkreetse tööstusharu toote ohutuse hea tava reegleid, teaduse ja tehnika hetkeseisu ning tarbijate põhjendatud ootusi ohutuse suhtes kooskõlas TNVS § 4 lg-ga 3.

12. TR Õigusteenused OÜ

Kirja nr ja kuupäev: 11.02.2025 nr 6-1/33-53

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Täname võimaluse eest anda arvamus Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ poolt tuuleparkide rajamiseks algatatud kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapi lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta. Eksar -Transoil AS-le kuuluvad Lüganuse vallas kaks kinnistut: 1. Seene, Aa küla, kinnistu nr 2491308, katastritunnus 43701:003:1020, 100% maatulundusmaa, pindala 5,12 ha. 2. Kase, Aa küla, kinnistu nr 265108, katastritunnus 43701:003:0750, 100% maatulundusmaa, pindala 3,08 ha. Kinnistud jäävad eriplaneeringu menetluses käsitletud Alale nr 3. Saame lisatud materjalidest aru, et tegemist on asukoha eelvaliku dokumendiga, misjärel koostatakse I etapi asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH aruanne, kus hinnatakse alade realiseerumisega kaasnevaid mõjusid täpsemalt ja tuuakse välja konkreetsed leevendusmeetmed. Avalikustamisel oleva dokumendi punktis 3.7. <i>Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev oluline keskkonnamõju – ülevaate tabelis</i> on välja toodud rida võimalikke mõjusid, mida tuleb edaspidi käsitleda KSH aruandes. Eksar -Transoil AS kinnisvarale esmaselt mõju avaldavad tegurid on välja toodud tabeli esimeses osas: <i>Mõju inimese tervisele, sotsiaalsete vajadustele ja varale s.h asustus ja maakasutus, müra, varjutamine, mõju varale, keskkonnale jne</i> Kõigi eelpool loetletud mõjude osas ei ole tegelikult täna selgust ja lahendust, mistõttu ei saa Eksar-Transoil AS olla algatatud eriplaneeringuga nõus. Ka avalikustamisel olevas dokumendis mööndakse, et võimalike mõjude osas ei ole selgust, vajalikud on täiendavad uuringud, analüüsid, hindamised, mistõttu ei sisalda antud dokument ka lahendusi ega leevendusmeetmeid. On ilmselge, et tuulikupark avaldab olulist mõju: 1. Elukeskkonnale s.h müra ja tervisemõjud. 2. Kinnisvara väärtusele.	Teadmiseks võetud. Juhime tähelepanu, et käesolevas KOV EP lähteseisukohtade ja KSH programmi dokumendis täpsustatakse tuulepargi asukohavaliku kriteeriume, antakse ülevaade planeeringualast ja arengudokumentides toodud suunistest. Lisaks kirjeldatakse mõjude hindamise metoodikat. Seejärel koostatakse I etapi asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH aruanne, kus hinnatakse alade realiseerumisega kaasnevaid mõjusid täpsemal tasandil ja tuuakse välja konkreetsed leevendusmeetmed. Ka see etapp läbib avalikustamise ning avalikud arutelud. Seega on Eksar-Transoil AS-il võimalik tutvuda eelnimetatud mõjudega planeeringumenetluse järgmise etapi avaliku väljapaneku käigus, millest teavitatakse osapoolt ka meili teel.

3. Looduskeskkonnale laiemalt s.h taimestikule, lindudele ja loomadele jm. 4. Maastiku visuaalsele muutusele.	
Eeltoodud põhjustel palun arvestada vastuväidet ning jätta Seene ja Kase kinnistute vahetusse lähedusse planeeritav tuulepargi maa-ala (Ala nr 3) eriplaneeringust välja. Lisaks on oluline, et Ala nr 3 kattub osaliselt Aseri fosforiidimaardla fosforiidi passiivse tarbevaru 26. ja 28. plokidega. Antud asjaolu on välja toonud ka Maa-amet oma varasemas arvamuses, millega palub rõhutatult kaaluda kuivõrd on maapõuevarade olemasolu ja tuuleparkide rajamine üheskoos võimalik. <i>Maa-amet: Tuulikuparkidele sobivate alade määramise käigus palume arvestada, et kehtivate lubadega ning taotletavate määraldiste ja nende teenindusmaade aladel tuulikuparkide rajamiseks on vaja saada nõusolek keskkonnanõuandjalt/taotlejalt, millest nähtub, kuidas tuulepargi rajamine ei halvenda juurdepääsu maavarale ega maavara kaevandamisväärsust. Nõusoleku saamisel palume see lisada planeeringu dokumentide hulka.</i> Meile teadaolevalt kavandab Fermi Energia AS rajada Eestisse kaasaegse tuumajaama, mis võiks valmida 2035. aastaks. Eksar-Transoil AS on seisukohal, et Ala nr 3 tuleb eriplaneeringust välja jätta, kuna planeeritav ala kattub Fermi Energia AS poolt algatatud tuumajaama eriplaneeringu ettepanekus ühe kaalutava võimaliku asukohaga.	Ala 3 eriplaneeringust välja jätmise ettepanekuga ei arvestata. Arvesse võetakse Eksar Transoil AS seisukoht Seene ja Kase kinnistute osas ning antud kinnistutele tuulikuid ei planeerita. Juhime tähelepanu, et Maa-ameti ettepanekud võetakse arvesse ning Fermi Energia AS-iga tehakse koostööd lahenduse välja töötamisel. Kumbki kriteerium ei ole välistav tuulepargi planeerimiseks.

13. Eraisik A. N.

Kirja nr ja kuupäev: 21.02.2025 nr 6-1/33-51

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Olen Vainu küla Kupja talu üks omanikest ja edastan siin ka teiste kaasomanike Miralda S. ja L., Vilma arvamuse tuuleparkide rajamise kohta meie küla ümbrusse. Juba praegu piirab meid läänest 13 tuulikut (fotod meie õue pealt lisatud), millest Enefit Greeni omad kerkisid meid informeerimata üleöö ähvardavalt lähedale. Nüüd on uued ärimehed otsustanud ka teised ilmakaared veel kõrgemaid tuulikuid täis istutada ja kuuldavasti mõne veel lausa meile kuuluvale maale. Ei ja veelkord ei! Kui palju võib teiste inimeste kodurahust üle sõita! Enne olemaolevaid tuulikuid võis meie talu kõrval näha jalutamas metskitsi, metssigasid, rebaseid, jäneseid. Tuulikute tulekuga kadusid nad kõik. On ainult ebasõbralik lage raiesmik koledate monstrumitega. Vene aja lõpus tehti meie maadel põhjalikku maaparandust. Enne seda laiusid siin vesised soostunud alad. Kui peaks meie tahte vastaselt rajatama tuulikuid koos uute teedega, keerab see maaparandusega saavutatud olukorra nässu. Juhin tähelepanu ka sellele,	Teadmiseks võetud. 1. Käesoleva KOV EP raames planeeritakse tuulikud kinnistutele, mille omanikega on huvitatud isikutel eelnevad kokkulepped. Juhime tähelepanu, et tuulikute täpne paigutus selgub käesoleva KOV EP järgmises faasis, mis läbib taaskord avaliku väljapaneku ja avalikud arutelud. 2. Juhime tähelepanu, et tegemist on lähteseisukohtade ja programmiga ning vajaminevad uuringud viiakse läbi mõju hindamise käigus.

et meie maatükil asub muistne ohvrikivi, mis on riikliku kaitse all. Lõpuks, 280 meetrit kõrgete ja kuue- kuni kaheksamegavatiste tuulikute töötamisega kaasneva müra, vibratsiooni ja varjutuse uuringud on puudulikud. Otuseid elu- ja looduskeskkonna osas ei saa teha ilma, et need põhineksid pikaajalistel uuringutel: 150-meetriste tuulikute jaoks sätestatud norm kilomeeter elumajadest ei ole piisav 280-meetriste tuulikute puhul	Käesoleva KOV EP järgmises faasis hinnatakse KSH aruandes mõju muuhulgas ka pärandkultuuriobjektidele ning looduskeskkonnale, sealhulgas mõju pinnasele ja niiskusrežiimile. Müra ning varjutuse teket- ja levikut hinnatakse modelleerimise teel. Samuti hinnatakse KSH aruandes vibratsiooni ja madalsagedusliku heli mõju. Erinevate modelleerimiste tulemused võetakse kokku eksperthinnanguga tuginedes mh ka teaduskirjandusele ja senisele praktikale. Mõju hindamise tulemused avalikustatakse KOV EP järgnevas faasis, mis vastavalt ajakavale leiab aset 2025. aasta mai-juunis. 3. Eestis puuduvad sätestatud miinimumkaugused tuulikute ning elu- ja/või ühiskondlike hoonete vahelise distantssi osas. Vastavalt käesoleva KOV EP lähteseisukohtade ja KSH programmi dokumendile määratakse planeeritavate tuulikute kauguseks elu- ja/või ühiskondliku hoone välisseinast vähemalt 750 meetrit. Kokkuleppel elu- ja/või ühiskondlike hoonete omavahelise vahemaa vahelise vahemaa vahemalt 500 m, kui on tagatud välisõhus leviva müra normtasemed.
--	---